

Мана кöдлмшин зäрм дамшлтс

Приютна района хöсгльгнä дөрвдгч совхозин партийн организац, КПСС-н XX-ч съездин тууджлгч шиидврär болн энүнä хöбннъ партъ болн правительств гаргъсн шиидврмүдär гардлгъ кегъäд, эврәннъ кöдлмшän онъгдарулдж ясурулв. Совхозин дотр-дунднъ бääх эв-аргъиг күтцднъ олзлхд, күч-кöлснä производительностиг öддлүлäd, кöдлмшин нүүрлгч дамшлтиг производствд орулад, гаргъджах хот-хоолин, эдл-уушин үнинъ кимдрүлхд цуг күчн-чидлän тävдж кöдлв. Иим учрар 1956 джилд болхла, 1954 джиллä дунъ-цүлхлä, государствд ноос орулдж öглгн хойр холван үлүдän, буудä öглгн дөрвн дундур холвандан öсв.

Тним үзмджтä күцвр партийн организац кöдлмштän ягъдж бärсмб?

Партийн организацин гол онъгнъ кадриг сäänär шүүдж, йилгъдж авад, кöдлмш болгънд чикär тävлгнд, производствд йовццах кöдлмшчрин дунд цäлгъврин кöдлмшиг ясурулхд, коммунистрин марксистск-ленинск медрлинъ болн совхозн производствин экономикиг дасдж авлгнд öггдв. Коммунистриг болн партин зерглänd уга шунмгъа улсиг производствин йилгъгч чинртä участк болгнд тävдн. Авсн шиидврän күцäхд, кöдлмшин йовудинъ шүүхд гардг дуту-дундиг цагланъ öсдж-öргджүлгö илткäd, уга кехд тер ик туста болв.

Совхозин производствин аль чигн участкднъ кöдлмш ягъдж кегддж йовхднъ партийн организац тасрлтан угагъар онъган тävдж, шүүдж меднä. Партин зерглänd уга улсиг оруулсн партийн хург цуглулад, совхозин öслтин болн дару цагин кöдлмшин йовудин туск тöрмүд тävдж, күүндвр дару-даруднъ кенävдн. Тним хургс деер, хöбнä öслтин болн үвлзүлдж гаргългъна, үвлзүлгн ягъдж кегдджähин, малчнрин дунд политическ цäлгъврин кöдлмш делгрүлхин, малин тöl бärлгнд белдхин, КПСС-н ЦК болн СССР-н Министрмүдин Совет совхозмудин кöдлчнрүр кесн

дуудврин, öвс хадлгнд белдхин туск болн нанъ чигн кесг олн тöрмүд тävдж күүндгдв.

Кадриг шүүдж, эвинъ олдж, меддж кöдлмшт тävлгнä чинрнъ цанъ уга ик. Кöдлмшän меддг, чадмгъа-чидмгъä күн гардврт йовлгн—динлвр күцхин эркн нег хаалгнъ. 5-ч фермин управляющ, коммунист үр Брагинцев, партийн организацин гаргъсн шиидвриг күцäхин тölä цуцрлтан уга кевär арднъ ордж кöдлнä. Хургъд öсгльггиг кошарн-базовый эв-аргъ олзлдж келгъиг эн юмна түрүнд хöбчиртän заадж келгъв. Эн ферм деер совхозин хургълдг хöбдин ут тоогъин öрälнъ бäänä. Энүнä хöбчнр 100 хөн болгънас 129-д хургъ авцхав.

Үр Брагинцев социалистическ дөрлдänd фермин малчнриг цугтагъинъ орлулдж авч чалв. Кöдлмшчнр дунд тодрха даалгъвр бий деерän авцхадж, сән динлвр күцсн улс олн бäänä. 133-141-д хургъ 100 хөн болгънас Береговой, Дорошенко, Агафонов болн нанъ чигн кесг хöбчнр авцхав.

Социалистическ дөрлдänä тöрär партийн организац öдр болгн онъган тävдж кöдлнä. Хöбчнр болн сакман улс хоорндан сар болгн дөрлдänä дигинъ кецхänä; бригадмудар эн керг арви хонгт нег дакдж кегднä. Öдр болгн малин тöl бärлгнä тускар бюллетень гарна, „боевой листок“ тасрлгö гаргъгднä. Дөрлдänd öмн нүүрт гарсн улст мöрä öглгн делгү кегднä.

Партийн кöдлмш темдгтägъär ясрлгнд партийн багмуд ик чинр зүүв. Фермс, бригадсар эдн бурдäгдсн, партийн кöдлмшиг производствур öдрдүлäd, кöдлмшчнриг зура күцäлгнд шунлттагъар орлулв. Эн тускар сән дамшлт үр Савченко гардджах багд бäänä. Эн багин коммунистр, партийн организацин гаргъсн шиидвриг, производствин кöдлмшт шуд орлцдж күцäдж йовцхана, кöдлмшчнрин дунд цäлгъврин кöдлмш кехлärн, тенүгән тодрха керглä ирлцүлдж хамднъ кенä.

Совхозд „хöбчин öдр“ гидж кегднä. Эн джил дола дакдж

тним öдр темдгльгдв. Хöбнä тöлинъ гару угагъар авх, ноос авлгъиг ягъдж икдүлхиг, дөрлдänä йовудин туск болн нанъ чигн тодрха тöрмүд күүндгднä. Партийн багмуд эн öдр келгнд орлцна, тнигäd бурдämджтä туста кевär тернъ кегднä.

Кöдлмшчнрин зоотехническ медрлинъ öддлүлхд партийн организац ик килмджän тävнä. Зоотехническ курсд 16 ах хöбчнр сурцхав. Совхозин ах зооветспециалистнр эдниг сургъцхав.

Совхозин кöдлчнрин öмн КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Советин дуудврт ик тöрмүд тävдсн. Тедниг онъгддж, делгүднъ күцäхлä 1957 джил селänä эдл-ахун цуг халхинъ күчтä кевär цааранднъ öддлүлдж öсгльгнä джилд хүврхми. Энүгинъ тоолад, мана партийн организац тер дуудвриг гүүнär цäлгъäд, күцäлгъ бурдäхин халхар зöвär кöдлмш делгрүлв. Дуудврас иштä тöрмүдиг партийн бюрод болн хургт тävдж күүндäд, коммунистнр болн специалистнр улсиг фермс болн бригадсар йовулдж, цäлгъврин дөрлдä бурдäлгнä күдлмш келгүлвдн. Агитатормудин семинар бас эн тöрär болв.

Кöдлмшчнрт лексц умшдж öгхд, тедн дунд цäлгъвр кехд, газет умшлгнд болн үзмдж агитац бурдäхд специалистнр, сургъулин багшнр, эмчнр болн гардгч улсиг делгү орулдж авнавдн.

Политическ цäлгъвр келгн кöдлмшчнрин шунлтинъ öддлүлджänä. Совхоз эн джил 100 хөн болгънас 118-д хургъ, 100 үкрäс 100 тугъл авх, государствд 2200 центнер ноос орулдж öгх даалгъвр авсиг күцäхин тölä тедн сäänär кöдлджäцхänä.

Алдр Октябрьск революцин 40-ч джилин öбниг тосдж социалистическ дөрлдä кегъäд, авсн даалгъврэн күцäдж, öмн нүүрт йовхин тölä партийн организац, совхозин кöдлмшчнрин чидл-аргъинъ бурдäджänä.

И. И. ЛУБИНЕЦКИЙ,
хöбнä дөрвдгч совхозин
парторганизацин сеглätр.